

Gerard Kramer

Een apostel, barbaren en een adder

WoordStudie

‘God heeft u allen geschonken die met u varen (...) En de inheemsen bewezen ons buitengewone menslievendheid (...) Toen nu Paulus een hoop takken had bijeengeraapt en op het vuur gelegd, kwam er door de hitte een adder uit en deze beet zich vast in zijn hand’.

Handelingen 27:23 - 28:8

Een apostel

Toen het schip waarop Paulus en nog tweehonderdvijfzeventig anderen naar Rome onderweg waren, schipbreuk had geleden had in de Middellandse Zee, kwamen uiteindelijk allen behouden aan land. Voor Paulus was dit geen verrassing: hem was al eerder door een engel van God duidelijk gemaakt dat hem alle mede-opvarenden geschonken waren, en dat ze op een eiland zouden stranden (Hand. 27:23-26). De naam van dit eiland was hem toen niet meegedeeld; op het eiland werd verteld dat het Malta heette. De bewoners worden in Handelingen 28:2 ‘inheemsen’ genoemd, maar er staat letterlijk *barbaren*.

Barbaren

Dat betekent niet dat deze mensen wrede woestelingen waren, maar dat ze geen Latijn of Grieks spraken. Op Malta werd de Fenicische taal gesproken. Het was in het verleden gekoloniseerd geweest door de Feniciërs en later door de met hen

verwante Carthagers. Deze laatsten verloren het in 218 v. Chr. aan de Romeinen, die de inwoners het Romeinse burgerrecht gaven. Het eiland was niet zelfstandig, maar werd bestuurd door de stadhouder van de Romeinse provincie Sicilië. Deze liet zich op Malta vertegenwoordigen door een 'voornaamste', letterlijk 'eerste' (Gr. *prootos*). Uit twee op Malta gevonden inscripties kan worden afgeleid dat dit de officiële titel was van de hoogste bestuursambtenaar op Malta. Op dit moment was dat Publius, wiens vader door Paulus genezen werd van koortsaanvallen en ingewandsziekte (Hand. 28:7-8).

Een adder

De eilandbewoners waren buitengewoon menslievend, en staken voor de berooide schipbreukelingen een groot vuur aan, letterlijk een brandstapel (Gr. *pura*). Dat was aangenaam, want het regende en het was koud. Er werd hout aangeslept als brandstof voor dit vuur, en ook Paulus deed daaraan actief mee. In dat hout zat een adder, die dit vuur niet waardeerde en zich daarom in Paulus hand vastbeet. De eilandbewoners dachten toen dat Paulus een moordenaar was, die nu alsnog door de Wraakgodin, de wrekende gerechtigheid, werd gestraft. Ze verwachtten daarom dat Paulus zou opzwellen en dood neervallen (Hand. 28:6). Toen ik deze geschiedenis onlangs weer eens in het Grieks las, viel me op dat er een woord voor 'opzwellen' stond dat ikzelf geneigd was anders vertalen, nl. met 'verbranden', 'verbrand worden'. Het daar gebruikte Gr. *pimprasthai* heeft die betekenis namelijk doorgaans. Verwachtten de inwoners van Malta dat Paulus alsnog een prooi van het vuur zou worden, evenals de adder die hij daarin had afgeschud? Maar hoe dan? Door erin te vallen?

Nader onderzoek wijst echter uit dat dit woord naast de normale ook een specifiek medische betekenis kan hebben, en dat is niet vreemd als we ons realiseren dat deze gebeurtenis voor ons is vastgelegd door de geïnspireerde arts Lucas. De medische betekenis van Gr. *pimprasthai* is 'door een inwendige brand verteerd worden', 'van koorts gloeien' of 'opzwellen'. Het woord hangt samen met Gr. *prènès*, dat in Handelingen 1:18 wordt vertaald met 'voorover', maar soms vertaald wordt als 'opgezwollen'. Beide opties zijn hier mogelijk: de heidense eilandbewoners verwachtten dus ofwel dat Paulus plotseling koorts zou krijgen, ofwel plotseling zou opzwellen – of wellicht toch dat hij in het vuur terecht zou komen. Niets van dat alles gebeurde echter, ook niet dat hij plotseling dood neerviel. De Heer had hem immers in Handelingen 23:11 bemoedigd met de verzekering dat hij in Rome zou getuigen, dus dan kon zijn leven niet nu al eindigen.

Dat succes werd deze adder, instrument van de oude slang, dat is de duivel en de satan (Openb.12:9), niet gegund!

Oude Sporen 2017

